

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Oude Rijn 44B
2312HG Leiden

+31 6 53 22 73 14
info@coolleiden.nl

Jaarverslag 2025

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Voor u ligt het jaarverslag, waarin Stichting COOL verantwoording aflegt over de bestede middelen die wij van de gemeente in 2025 mochten ontvangen. Het jaarverslag bestaat uit een inhoudelijk verslag over onze activiteiten en een financieel verslag met een overzicht van de inkomsten en uitgaven ten behoeve van deze activiteiten.

Door de jaren heen hebben vele Leidenaren zich ingezet voor de broodnodige ondersteuning aan mensen zonder verblijfsvergunning in Leiden, een kwetsbare en vaak onzichtbare groep. Sinds 2022 gebeurt dat door de stichting COOL, opgericht als opvolger van Stichting Uitgeprocedeerde Vluchtelingen.

In het visiedocument uit 2022 heeft COOL aangegeven wat moet gebeuren om mensen zonder verblijfsvergunning in Leiden een enigszins humaan bestaan te laten hebben. Een helaas nog actuele visie. Waar in 2024 de landelijke politiek zorgde voor veel onrust en onzekerheid met betrekking tot (hulp aan) mensen zonder verblijfsvergunning, kenmerkte 2025 zich als een jaar waar de onzekerheid bleef en de problemen voor deze, en andere groepen groeiden. Het samen met partners en de gemeente Leiden zoeken naar wat nog wél mogelijk is, blijft voor COOL een belangrijk uitgangspunt.

COOL heeft de actuele knelpunten rond mensen zonder verblijfsvergunning in Leiden beschreven en gebundeld in een Plan van Aanpak. Samen met onze visie is dit de basis waarop we verder zijn gegaan. In 2025 is op verzoek van de gemeente een uitwerking van dit Plan van Aanpak gemaakt op de twee specifieke onderdelen waarvoor de gemeente subsidie beschikbaar heeft gesteld: **professionalisering** van de organisatie van COOL en **activering** van mensen zonder verblijfsvergunning. Naast de bovengenoemde onderdelen, blijft ondersteuning in primaire levensbehoeften een belangrijke taak. Het werk van COOL wordt georganiseerd vanuit de Bakkerij, een belangrijke, bekende en vertrouwde plek voor de doelgroep, maar ook de plek waar de lijntjes met samenwerkende partners kort en direct kunnen zijn.

Namens het bestuur van COOL, Roos van Gelderen

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Oude Rijn 44B
2312HG Leiden

+31 6 53 22 73 14
info@coolleiden.nl

Vrijwilligers

Bestuur

In 2025 bestond het bestuur uit 3 leden, een voorzitter, secretaris en penningmeester. De secretaris is helaas door ziekte uitgevallen, de penningmeester is eind van het jaar gestopt waarna een nieuwe penningmeester is aangetreden.

Vrijwilligers activiteiten & organisatie

In 2025 is het aantal vrijwilligers gelukkig verder gegroeid. Ongeveer 9 vrijwilligers hebben zich in 2025 ingezet voor de spreekuren, activeringsactiviteiten, woonbegeleiding, financiële boekhouding, tolken, afstemming met samenwerkingspartners van het GIL en Vluchtelingenwerk etc. Ook is een nieuwe vrijwilliger (gepensioneerde tandartsassistente) begonnen, die tijdens spreekuren kan zorgen voor een eerste screening bij tandheelkundige problemen. Zij werkt nauw samen met de artsen van GIL.

In ons handboek is vastgelegd op welke wijze wij de spreekuren inrichten, interne processen vastgelegd en afspraken met externe partijen.

Spreekuren

Regulier is er elke week een inloopsprekuren waar zowel de vaste cliënten als nieuwkomers welkom zijn. Met personen die wij niet kennen wordt een intakegesprek gehouden om te beoordelen of zij aan de criteria¹ voor ondersteuning voldoen; vaste cliënten hebben meestal doelgerichte vragen, veelal op medisch of juridisch gebied. Artsen van het GIL zijn een keer in de twee weken aanwezig bij de spreekuren, de contactpersoon van vluchtelingenwerk is eveneens aanwezig of telefonisch beschikbaar. In 2025 hebben we 50 keer spreekuren gehouden. Het gemiddeld aantal bezoekers lag in de eerste helft van het jaar op 2 personen per week. Meestal kwamen ze met een verzoek om medische of tandheelkundige behandeling. In de tweede helft van het jaar is het aantal bezoekers gemiddeld 4 per spreekuren geworden en kwamen er ook veel mensen uit de omgeving van Leiden langs en veel mensen die uit het AZC van Katwijk gezet waren of dreigden te worden gezet, na afloop van hun niet gelukte procedures. Al met al een toeloop in de spreekuren die vermoedelijk ook voortkomt uit het meer bekend worden van COOL.

Tijdens het financieel spreekuren komen mensen langs voor een bijdrage voor de huur (als zij dat niet zelf volledig kunnen betalen). Hiermee hoopt COOL te voorkomen dat de meest kwetsbaren dakloos worden. Naast de huurbijdrage kregen mensen een supermarktbon. Dit hebben we in 2025 gewijzigd naar contant geld, naar aanleiding van signalen dat mensen hun supermarktbon verkochten aan anderen voor

¹ Criteria zijn beschreven in ons handboek)

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Oude Rijn 44B
2312HG Leiden

+31 6 53 22 73 14
info@coolleiden.nl

een lager geldbedrag. Er waren hiervoor verschillende redenen, zoals eten willen kopen in een andere winkel bijvoorbeeld, maar ook het niet meer kunnen kopen van rookwaar in de supermarkt speelde waarschijnlijk een rol.

Gezondheidszorg / mondzorg

Zoals gezegd werkt COOL nauw samen met GIL. Eens in de twee weken zijn (gepensioneerde) huisartsen aanwezig bij ons spreekuur. Er zijn veel mensen met gezondheidsklachten, zowel fysiek als mentaal. Zeker nu een deel van de doelgroep ouder wordt en soms al heel lang in een uitzichtloze situatie verkeert. Naast huisartsen is ook een gepensioneerd psychiater beschikbaar voor de cliënten van COOL.

Belangrijke aanvulling op de hulp is de straatarts bij het Papegaaibolwerk. We attenderen onze cliënten erop dat zij ook daar met hun medische vragen op het spreekuur terecht kunnen. De straatarts heeft een BIG-registratie en kan cliënten rechtstreeks doorverwijzen naar specialisten.

Er zijn vanuit een aantal maatschappelijke organisaties, verenigd in de Munchhausenbeweging, voorbereidingen gaande voor de komst van een straattandarts. Daarbij is ook COOL betrokken.

De organisatie en samenwerking om hulpvragers van COOL, die tandheelkundige zorg nodig hebben te helpen is beter gestroomlijnd en afgestemd tussen GIL, SUN, de Bakkerij en COOL.

Cliënten

Aan het begin van 2025 had COOL 52 mensen in de ondersteuning. Aan het eind van 2025 hadden wij nog 40 mensen in de ondersteuning. De 12 mensen die uit ons bestand zijn gegaan, kunnen als volgt verdeeld worden:

- 1 persoon heeft een nieuwe procedure doorlopen en verblijft daartoe in een AZC.
- 1 persoon heeft een verblijfsvergunning gekregen op basis van ziekte art. 64A.
- 2 personen hebben een verblijfsvergunning gekregen.
- 1 persoon is teruggekeerd in het circuit van ongedocumenteerden in Amsterdam.
- 6 personen zijn bij ons met onbekende bestemming vertrokken. Wij vermoeden, omdat het gaat om ongedocumenteerde arbeidsmigranten, dat zij weer zijn opgegaan in hun eigen netwerk en in staat zijn om in hun eigen levensonderhoud te voorzien.
- 1 persoon is onder begeleiding van de Binnenvest gekomen.

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Oude Rijn 44B
2312HG Leiden

+31 6 53 22 73 14

info@coolleiden.nl

De samenstelling van onze doelgroep

De helft van het totaal aantal cliënten zijn arbeidsmigrant, de andere helft is in procedure of uitgeprocedeerd. Arbeidsmigranten melden zich als er tijdelijk geen of minder werk is, of als er sprake is van verminderde gezondheid en psychosociale kwetsbaarheid; een aantal van hen verdwijnt weer als het werk aantrekt. Steeds vaker hebben we te maken met oudere arbeidsmigranten (boven de 60) die niet meer in staat zijn te werken als gevolg van psychische en /of lichamelijke klachten. Een aanzienlijk aantal van de uitgeprocedeerde cliënten lijdt aan psychische en/of lichamelijke aandoeningen waarvoor maar moeilijk effectieve zorg en hulpverlening te vinden is.

De 14 cliënten voor wie bij het afscheid van burgemeester Lenferink een verblijfsvergunning werd aangevraagd hebben nog steeds geen reactie van de IND ontvangen.

Activering

Een belangrijke basis voor activering is vertrouwen en samenwerking met andere partijen. Ook in 2025 is hierin veel geïnvesteerd door onze vrijwilligers. Om beter zicht te krijgen op waar mensen behoefte aan hebben en mogelijkheden in de praktijk, zijn gesprekken gevoerd met onze cliënten en het bezoeken van organisaties die mogelijk wat te bieden hebben. Er is nieuw contact gelegd met een sportschool, voetbalvereniging en stichting Lumen. Het blijft tot nu toe vooral individueel gericht. Een aantal van onze meest kwetsbare cliënten heeft een vaste vrijwilliger als 'buddy'.

Woonbegeleiding

COOL heeft één woning waar mensen uit onze doelgroep kunnen verblijven als zij niet op eigen kracht kunnen zorgen voor onderdak. Het aantal plekken dat we hiermee hebben, is veel te weinig. Dit betekent in het huis dat mensen een kamer moeten delen en spanningen in huis soms oplopen, zeker omdat het hier niet om tijdelijke opvang gaat (wat oorspronkelijk de bedoeling was), maar mensen er meerdere jaren verblijven. Er wonen nu 6 mensen in een huis met vier slaapkamers, waar 4 personen eigenlijk maximaal is. De woonbegeleiders hebben er hun handen vol aan.

Problematiek

Vrijwel alle bewoners hebben ernstige mentale- en/of gezondheidsproblemen. COOL heeft meermaals aan de bel getrokken en om hulp gevraagd. Ook via de maatwerkfunctionaris van de gemeente, waar uiteindelijk wel overleg uit voortkwam, met helaas geen resultaat.

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Oude Rijn 44B
2312HG Leiden

+31 6 53 22 73 14

info@coolleiden.nl

Wel is voor een van de bewoners (via het werk van een vrijwilliger van COOL) hulp gekomen vanuit de Brijder Verslavingszorg. Voor een andere bewoner is vluchtelingenwerk bezig met een procedure voor verblijf op medische gronden, tot nu toe ook zonder resultaat.

Samenwerking gemeente Leiden

In de eerste helft van 2025 heeft COOL goed overleg gehad met de beleidsmedewerker. Zij ging vanaf april op verlof voor 4 maanden en is daarna niet meer op deze portefeuille teruggekomen. Pas in 2026 heeft zij een opvolger gekregen. Er is in het voorjaar en najaar een bestuurlijk overleg met de wethouder geweest. Daarin is verder gesproken over de opdracht die COOL van de gemeente heeft: uitvoering van beleid van gemeente m.b.t. de groep mensen zonder verblijfsvergunning, afkomstig uit niet-Europese landen.

Naast de directe opdracht van de gemeente, wil COOL meer doen. Vooral huisvesting en goede zorg voor deze groep heeft daarin prioriteit. Wij hopen dat de toezegging van de wethouder in het bestuurlijk overleg om hier aandacht voor te vragen in de overleggen die de gemeente heeft met zorg- en huisvestingspartners alsnog resultaat gaat krijgen.

Adviesgroep / samenwerkingspartners

COOL werkt in een netwerk van maatschappelijke partners, de Bakkerij, vluchtelingenwerk en GIL. Deze adviesgroep is in 2025 minder bij elkaar geweest dan we hadden gepland. Oorzaken zijn hoge werkdruk en uitval van actieve leden.

Naast de partners uit de adviesgroep, werkt COOL samen met de Fabel van de illegaal op het gebied van individuele ondersteuning van mensen zonder verblijfsvergunning. Ook is geprobeerd om contact te leggen met de moskeeën, omdat er ook mensen daar vandaan worden doorverwezen naar onze spreekuren. Helaas is overleg met hen nog niet tot stand gekomen.

De exploitatie van de woningen wordt mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Kansfonds in het kader van het programma "Een thuis zonder papieren" (<https://www.kansfonds.nl>).

Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

Oude Rijn 44B
2312HG Leiden

+31 6 53 22 73 14
info@coolleiden.nl

Overige activiteiten en gebeurtenissen in het kort

- Aan het begin van het jaar is een werkbijeenkomst geweest over de organisatie van COOL, in aanwezigheid van de ambtenaar. Hierbij zijn een aantal thema's benoemd, waar de vrijwilligers zich dit jaar mee zouden gaan bezighouden.
- Het huis aan de Saffierstraat, waar 6 mensen wonen is in een paar maanden flink gerenoveerd. Dit bracht uiteraard de nodige onrust met zich mee, waardoor extra begeleiding nodig was van de bewoners en overleg met de woningcorporatie.
- Er is tweemaal een training georganiseerd voor vrijwilligers ten behoeve van de spreekuren, ondersteuning van de doelgroep en het inrichten van onze organisatie.
- Met einde van de ramadan en met kerst is er tijdens het spreekuur een extraatje aan de hulpvragers gegeven.
- Zoals ook in voorgaande jaren, is in 2025 is de mondzorgbus van Dokters van de Wereld in de Leidse regio aanwezig geweest.
- Een aantal van onze vrijwilligers hebben heel hard gewerkt aan vernieuwing van onze website en een nieuw logo voor COOL. De website is in 2026 in de lucht gegaan (www.coolleiden.nl)
- Een tijdelijke (particuliere) woonplek van een van onze cliënten aan de Hoge Rijndijk moest door ons worden ontruimd omdat het gesloopt werd. Gelukkig heeft deze persoon op het laatste moment zelf een nieuw onderkomen gevonden.
- Een bewoner van de Saffierstraat is door COOL opgevangen na een ernstig fietsongeluk en ziekenhuisverblijf. Hij is tijdelijk ondergebracht in hotel na ontslag uit het ziekenhuis, omdat de Saffierstraat ongeschikt was om te herstellen. Veel werk voor onze woonbegeleiders, aan zorg, juridische ondersteuning en andere zaken die moesten worden geregeld. Gelukkig is hij uiteindelijk goed hersteld.
- Er zijn pasjes gemaakt voor mensen die worden ondersteund door COOL met alle relevante (contact) gegevens, waarmee ze zich kunnen legitimeren en laten zien als er problemen zijn.
- COOL is aangesloten bij het landelijk netwerk ENO (Expertise Netwerk Ongedocumenteerden). We hebben deelgenomen aan overleggen.
- In augustus heeft COOL een brandbrief aan de Eerste Kamer medeondertekend over de asielnoodmaatregelenwet.
- In de zomer hebben twee artikelen over COOL in het Leidsch Dagblad gestaan: een algemeen interview en een reportage over ons spreekuur.